

VOORUITBLIK VOORJAARSEDITIE SPOORDONKSE TRIALWALK - 7 juni

In 2025 werd de eerste editie van de voorjaarseditie van de SpoorDonkse Trialwalk georganiseerd. Dit bleek een succes! Een prachtige voorjaarsbeleving van het dagtraject van de Nacht van OLAT.

Deze mooie wandeltocht in het Dal van de Beerze, Logtse Velden, De Kampina en Oisterwijkse Bossen en Vennen zou wel eens een blijvertje kunnen worden in de activiteitenagenda van OLAT.

Deze is net wat anders georganiseerd dan de reguliere dagwandelingen. Er zijn routes van 15, 25 en 35 km. En wat fijn is: er wordt dit keer ook een 20 km-route aangeboden. Juist deze afstand blijkt favoriet bij veel van onze wandelaars. Dus pak snel je wandelschoenen en kom op 7 juni naar SpoorDonk!

We starten bij Komaen, een gezellige uitspanning aan de SpoorDonkseweg, net buiten de bebouwde kom van Oirschot.

Via enkele woonstraten van het kerkdorpje SpoorDonk lopen we in de richting van de **SpoorDonkse Watermolen**. Al snel komt deze monumentale molen in zicht. De reclame op de gevel voor het verdwenen jenevermerk Wyers springt in het oog.

We gaan de brug over en komen dan op het fraaie pad langs de Beerze. We lopen eerst aan de linkerkant van het riviertje, na een smal bruggetje aan de rechterkant.

De Beerze heeft op veel plaatsen haar oude meanderende loop behouden. Hierdoor genieten wij van een bijzonder fraai stuk natuur. Boomtakken die net boven het waterniveau hangen, geven her en der een moerasachtige aanblik. Bij de Viermannekesbrug steken we de weg over en lopen verder langs het riviertje. Hier is een **overstromingsgebied voor de Beerze** gerealiseerd van zo'n 50 hectare. Het ontstane moerasbos staat ongeveer drie maanden per jaar onder water.

De Viermannekesbrug dankt overigens zijn naam aan

Foto: Ton Vissers

het volgende volksverhaal:

Toen de koning, het is overigens onduidelijk welke, hier door de landerijen trok, kwam hij aan bij de Beerze. Oversteken kon echter niet, omdat de brug weggespoeld was door het hoge water. Vier mannen zijn toen naast elkaar in het water gaan staan, met een balk over hun rug. En zo kon de koning toch droog aan de overkant komen.

Leuk om te weten!

We komen op een soort grasdijk aan de rand van het moerasgebied van de Beerze. We volgen dit pad en lopen met de bocht mee langs dit mooie stuk natuur met een afwisseling van waterplassen en struwelen. Afhankelijk van de hoeveelheid neerslag die er valt, staat dit gebied een deel van het jaar onder water en is het een eldorado voor watervogels waaronder veel ganzen. Of dat nu het geval is, na de droge maand april, moeten we zien. Mogelijk zien we wel de runderen, die zich hier prima thuis voelen en grazen op de weides tussen de bosschages.

Niet veel later komen we bij de eerste rustpost.

De OLAT-vrijwilligers verwelkomen ons met een lekkere mok koffie of iets anders. Een fijn moment, genietend van het mooie uitzicht over de Logtse Velden. Dan gaan we verder en vervolgen de route over een schilderachtig dijkje dat een groen wandellint naar De Kampina en de Oisterwijkse Bossen en Vennen vormt.

Anders dan bij het dagtraject van de Nacht van OLAT treffen we nu volop kleur in de bermen. Wilde klaver, margrietten, koekoeksbloem. Ook in het struweel bloeit van alles: vlier, wilde roos, Gelderse roos. Het is een genot om hier te lopen!

We vervolgen de route en komen bij het bruggetje over de Beerze. Kijk hier even om je heen: links zie je

de Beerze door een moerasachtig gebied stromen, kijk je naar rechts dan zie je stroom tussen de varens en het groen verdwijnen!

Een stukje verder zien we enkele lage muurtjes op een open plek. Het zijn de restanten van Hoeve Balsvoort, een plek met een tragische geschiedenis.

In de Tweede Wereldoorlog woonde op deze boerderij de familie Schut. De broers Hein en Theo hadden contacten met het verzet.

Ze boden o.a. onderdak aan onderduikers en evacués, onder wie de Oisterwijkse burgemeester Verwiel en hun eigen broer Bernard. Een speciaal gemaakte schuilkelder en de schuur dienden als schuilplaats. Het verzet hield zeven Duitsers gevangen op de hoeve, maar liet hen op 4 oktober vrij zonder dat de familie Schut het wist. Niet lang daarna omsingelden de Duitsers de boerderij. De verraste broers Hein en Bernard werden aangehouden. Bernard probeerde te ontsnappen, maar tijdens zijn vluchtpoging werd hij gedood. Zijn familie vond hem pas na de bevrijding terug op 2 november 1944. Hein werd wel meegenomen en na verhoor werd hij op 7 oktober, bij het Groot Aderven, doodgeschoten.

De hoeve is in de jaren tachtig gesloopt en teruggegeven aan de natuur, maar in 2015 zijn **de fundamenten van een van de vijf boerderijen** die ooit de enclave vormden, weer zichtbaar gemaakt in het landschap. Ontdek ook de oude waterput en enkele hoogstamfruitbomen op het erf.

Iets verderop gaan de wandelaars uiteen: Degenen die voor de 15 km-route gekozen hebben, maken een doorsteek. Zij lopen ongeveer een kilometer over een fraai zandpad, gaan een klappoortje door en treffen daar de andere wandelaars weer.

Ondertussen hebben zij De Kampina bereikt. Hier tref je Brabant zoals het ooit was: natte heide met vennen, geurende gageelstruwelen, beemden, loofbossen en blauwgraslanden. Het is een prachtig gebied om doorheen te wandelen!

We ervaren dat De Kampina en de Oisterwijkse Bossen en Vennen naadloos in elkaar overgaan. Op de niet

zichtbare grens tussen de beide natuurgebieden ligt het **Belversven**.

In de jaren 2005 en 2006 is het uitgebaggerd, op de oevers is veel bos gekapt, is wilgenstruweel verwijderd en zijn stuwen geplaatst om het waterpeil te beheersen. Al deze maatregelen waren gericht op toename van het aantal soorten libellen en planten. Dit is gelukt: het Belversven is nu een van de soortenrijkste vennen van Nederland. Er komen bijvoorbeeld ruim honderd soorten sialgen voor en zijn er dertig soorten libellen waargenomen. Ook voor vogels is het Belversven een fijn leefgebied. Je kunt er bijzondere soorten spotten, zoals bijvoorbeeld roerdomp, blauwborst en dodaars.

We lopen om het ven heen. Mocht je even een rustmoment willen, dan staat hier een bankje met een prachtig uitzicht.

Na het ven buigen we af en gaan we de bossen in. Iets ten westen van het Belversven ligt het riviertje de Rosep. We lopen een stukje langs de oever over **een spannend paadje**.

Het riviertje begint als een gekanaliseerde beek bij Haghorst en mondt ten zuiden van Haaren uit in de Essche Stroom. Op een oude kaart is te zien dat rond 1850 het Belversven nog over een grote breedte met de Rosep verbonden was. Waarschijnlijk waren de beek en het ven destijds alleen bij lagere waterstan-

Foto: Ton Vissers

den van elkaar gescheiden.

Mooie wandelkilometers volgen en net op het moment waarop je denkt "Hè, ik ben toe aan een pauze ..." is daar de caférust. Deze is bij het midden in de bossen gelegen *Net Iets Anders*.

Na de pauze volgen splitsingen. De lopers op de langste afstand, de 35 km, maken een extra lus door de Oisterwijkse Bossen en Vennen. De wandelaars die 20 of 25 km lopen, gaan in zuidelijke richting. De 20 km-lopers maken al snel een doorsteek en komen dan weer samen met de andere wandelaars.

Nu even wat informatie over de extra kilometers die de langste twee afstanden maken. De wandelaars die 35 km lopen, passeren tijdens hun extra lus heel wat vennen, o.a. het mooie Van Esschenven, Groot Aderven, Klokven en Witven. Zij maken alle onderdeel uit van natuurgebied Oisterwijkse Bossen en Vennen.

Dit natuurgebied zal waarschijnlijk bij iedere wandelaar bekend zijn. Maar toch wat achtergrondinformatie:

Dit prachtige, afwisselend bosgebied met vennen en heideveldjes is vanaf 1913 eigendom van Natuurmonumenten. Dat was niets te vroeg, want een projectontwikkelaar wilde het bos kappen en de vennen droog leggen om er villa's te kunnen bouwen. Gelukkig waren er natuurbeschermers zoals Pieter van Tienhoven, die dit wisten te voorkomen. Mede door zijn toedoen werd het gebied beschermd en beheerd. Tot 1932 werden aankopen gedaan, waardoor het nu bijna 400 ha omvat.

De meeste vennen zijn na de laatste ijstijd ontstaan. Ijzige poolwinden bliezen het zand op tot heuveltjes, wat nu nog goed te zien is in het bos. Achter de heuvels vulden de uitgewaaide kommen zich met water en zo ontstonden de vennen. Door de leemlaag in de bodem zakte het water niet weg. Een uitzondering is het Kolkven, dat door het kolkende water van een oude rivier is ontstaan.

Andere vennen herinneren aan hun vroegere gebruiksfunctie, zoals de Brouwkuip, waar bierbrouwers hun kuipen reinigden. Uit het Brandven werd vroeger bluswater gehaald. Weer andere zijn vernoemd naar bekende families, zoals het Van Esschenven. Zo heeft ieder ven zijn eigen sfeer, natuur en eigen verhaal.

Sinds 1913 heeft de natuur hier voorrang en kunnen wij genieten van de mooie doorkijkjes en van de grillige kronkelpadjes door bos en heide. En dat doen we op de fraaie route, samengesteld door de routebouwers van vandaag: Ton Vissers en Martien Habraken. Zij hebben hun best gedaan om mooie paden te vinden en daar zijn ze in geslaagd!. Het is zoals de tekst op **de bank, die we passeren**, het verwoordt: "*Dit is TOPPIE*".

Uiteindelijk eindigt deze mooie lus weer bij Net Iets Anders. Opnieuw tijd voor een caférust. Hier komen we de wandelaars op de 20 en 25 km tegen. Maar dit is niet voor lang. Spoedig na de pauze splitst de 20 km af. Zij maken hier de eerder aangegeven doorsteek.

De twee langste afstanden krijgen een fraaie afwisseling van bossen, vennen, heidegebiedjes, smalle en bredere bospaden voorgeschoteld en komen langs verschillende opvallende punten.

Zo passeren ze opnieuw een bank met een leuke tekst. Ditmaal is te lezen:

"KOM ZITTEN KIJK LUISTER VOEL EN GENIET".

Foto: Ton Vissers

Het "kom zitten" past dan wel niet zo bij de OLAT-wandelaar, maar "kijk, luister, voel en geniet" is iets wat je vandaag vooral moet doen!! Zeker in de prachtige Oisterwijkse Bossen en Vennen.

Ook passeren ze de **kapel "Maria in de bossen"** en komen ze langs een gedenkpaal, die geplaatst is in het kader van 70 jaar bevrijding. De paden hier zijn verhard met het puin van het bombardement van Rotterdam. Nu begrijpen we de tekst op de paal "Als stenen kunnen spreken..... ". Kort hierna voegt de 20 km in en lopen we verder door het bosgebied.

Na mooie wandelkilometers laten we de bossen achter ons en komen in een gebied met afwisselend landbouw en bosschages. Hier is de samenkomst met de wandelaars die 15 km lopen.

Gezamenlijk gaan we op weg naar de soeppost. Maar voordat we daar zijn, kunnen we volop genieten van het weidse landschap. Met regelmaat gaan we door een piepend en knarsend hekje.

En dan zien we de witte tentdoeken met de vertrouwde letters OLAT. De altijd goedgehumte vrijwilligers staan ons al op te wachten met een lekkere beker voorjaarssoep. Even de benen rust gunnen en genieten van het moment.

Dan breekt het laatste uur wandelen aan. Nog enkele prachtige kilometers door de natuur. Na verschillende klaphekjes komen we uiteindelijk weer op het mooie pad direct langs de Beerze en zien de watermolen opdoemen.

Nog even wat achtergrondinformatie:

Het is de enige nog bestaande watermolen op de Beerze. De molen werd al in 1320 genoemd. Ze behoorde bij het voormalige Kasteel Ten Bergh, dat 100 meter zuidelijker lag. In 1868 werd de houten molen door het huidige stenen gebouw vervangen. Het was toen zowel oliemolen als korenmolen. Het water van de Beerze stroomde tot de zestiger jaren direct door het overdekte tussengedeelte van het

molengebouw. De nieuwe bedding van de rivier kwam door het rechttrekken voor een betere waterbeheersing buiten de molen te liggen.

Het verschil in waterpeil vóór en na de molen bedraagt 2 meter. Daarom is een vistrap aangelegd.

Foto: Ton Vissers

We gaan de brug over en lopen dan het laatste stukje terug naar de finish.

Wat een heerlijke wandeldag!

Een hartelijk woord van dank aan alle vrijwilligers.

-Myriam van den Berg-